

Tidlig Indsats Nutaarsiassat

MEEQQANIK INERISAANERMUT
IMMIKKOORTORTAQARFIK,
ISUMAGINNINNERMUT AQUTSISOQARFIK,

September 2024

Nutaarsiassat Tidlig Indsats siunnersortiniit

Kikkuuvugut?

Tidlig Indsatsimiit (Siusissukkut Suliniuteqartartut) Meeqqanik Inerisaanermut Immikkortoortaqarfimmiit, nutaarsiassaliatsinnut siullermut tikilluaritsi. Ilassi arlallit nalunngereerpaatigut, naatsunnguamilli ilisariteqqaarusuppugut.

Uagut, Else Thygesenimik aamma Paarnaq Jessenimik ateqarpugut, Meeqqanik Inerisaanermut Immikkortoortaqarfimmiittumi Tidlig Indsatsimi siunnersortitit sulisuulluta. Tassa Isumaginninnermut aqutsisoqarfimmi Meeqqat inuusuttullu pillugit naalakkersuisoqarfiup ataaniittumi.

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup tapersorsorlugu ineriartortitseqataaffigaa nuna tamakkerlugu meeqqat ilaqutariillu navianarsinnaasumik inissisimasut suliniuteqarfigissallugit, aammalu inunnik isumaginninneq aqutigalugu politikikkut aalajangiussat timitalerlugit ingerlateqqissallugit. Suliniutit pisarput peqqissuunerulersitsiniarneq aqutigalugu – aammalu meeqqaanut inussuttunullu pinaveersaartitsineq aqutigalugu suleqatigiit assigiinngittuniik aggerfillit ataqatigisinneratigut.

Tamanna piginnaanngorsaaniikkut, siunnersuiniikkut aammalu

aqutissiuussissutinik pilersitsinikkut, aammalu kommunep pisariaqartitai naapertorlugit suliamut immikkut ilisimasaqarluartunut sakkussaniktunioraanikkut.

Kommunit peqatigalugit suliniutinik ineriartortitsinerit atuutsitsilernerillu pisarput, tassa illoqarfinni atuutsinneqalersarput innuttaasullu atugaannut tulluarsarneqartarlutik,

Inunnik isumaginninnermut aqutsisoqarfiup anguniakkatut takorluugaa:

- Toqqissisimaneq, peqqinneq Kalaallit Nunaannilu innuttaasunut tamanut atugarissaarnerulersitsineq qulakkeerneqassaaq, taamaalillunilu inuunermut ilorrisimaarneq pitsaanerulersinneqassalluni.
- Kommunit qanimut suleqatigineqassapput meeqqanut, inuusuttunut taakkualu ilaqutaannut tunngatillugu inooriaatsimi peqqissutsimullu suliniarnernut.
- Innuttaasut ilaqutariillu pisariaqartitaat, sumiiffinni kulturikkut pingaartitat nukittuffiilu aallaavigineqarnissaat.

Immikkortoortami pisortaasoq Maliina Junge Jørgensen tunniusimalluni aqutsilluartuuvoq, qularnanngilaq

seminarini sulinernullu atatillugu angalanerit ilaanni arlallit naapereersimassagaat. Taanna ilisimatuussutsikkut inuiaqatigiilerinermut aqutsinermullu paasisimasaqarluartuugami, meeqqat atualernissaat sioqqullugu killiffiinut qaammarsaanermut tunngasunik sunniuteqarluarsimasuuvoq. Maliina meeqqat ineriartornissaannut atugarissaarnissaannullu politikikkut aalajangiussanut iliuusissiaannullu sinaakkutissanik eqqortunik sinaakkusiisarpoq.

Else Thygesen 55-nik ukioqarpoq peqqissaasutut ilinniarsimasuuvoq aammalu ilikkartaatsinut tunngasumut Masteritut ilinniaqqissimalluni. Ilinniartitaanermut tunngasunik ukiorpassuarni misilittagaqarpoq, aaqqissuussaananermullu tunngasunik assigiinngitsutigut ilisimasaqarluartuulluni. Taamatuttaaq Else Tidlig indsatsip sulineranut tunngasumik sammissamullu immikkut ilisimasaqarluartunik attavissarpassuarnik patajaatsumik nalunngisaqartuuvoq.

Paarnaq Jessen 35-nik ukioqarpoq peqqissaasutut ilinniarsimasuuvoq, taanna suliaminut misilittagaqarluartuuvoq, soorlu sinerissami sulisimavoq aammalu Dronning Ingrid's Hospitalimi peruluttunut immikkoortortaqarfimmi sulisimalluni. Tidlig indsats suliaminut angajoqqaanngorlaanut, angajoqqaanngorumaartussanut atatillugu, meeqqanut inorlutik inunngortunut aammalu meeqqanut kikkunnulluunniit napparsimavimmi uninngasunut suliaqarsimavoq. Nukittuffialu tassaalluni; suliap sannaanik ataqatigiissarneranullu ulluinnarni pikkoriffeqartuunini.

Suliaminut pikkorissuseqarluartutut aqutsisuusoq Naja Riber Hougaard 28-nik ukioqarpoq perorsaasutut ilinniarsimavoq, perorsaanerup iluani Sociologisk Kandidatut ilisimatusarnikuuvoq. Naja suliaata ilisimasaqassutsikkut imaqarluarnissaanik qulakkeerinninnissaminik akisussaaffeqarpoq, aammali ilaanneeriarluni Tidlig Indsatsilerisuni siunnersortitut sulinerni peqataasarpoq.

Siumut isiginninnissaq sinaakkusiinissarlu pikkoriffigaa, taamaalilluni qaffasissumik pitsaassuseqarluartumillu qulakkeerinnittarluni.

Tidlig Indsatsimi siunnersortaasugut arlalinnik suleqatigiiaani ataqatigiissaariniartarpugut pitsaasunik sinaakkusiinissaq pilersinniartarlugu, soorlu sulianik sullissisunut peqqissaasunullu, taamaalilluta Tidlig indsatsip sulineranut pitsaanerumik tunngavissiiniartarluta meeqqanut taakkulu ilaqutaanut iluaquusiisussamik.

Tidlig indsatsip – tunuliaqutaa siunertaalu

Tidlig indsats siullerpaamik 2007-mi pilersinneqarpoq, taamani Peqqissutsimut aqutsisoqarfiup kissaatigimmagu naartusunut ilaqutariinnullu ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsisunut aammalu sumiginnaannginnissamut sullissinerup sukaterivigineqarnissaa. Arnat naartusut ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsisut ikorfartorniartarlugit suleriesissaq sullissisunik ernisussiorunik, meeqperisunik sulianik sullissisunit siunnersuisarnikkut ineriartortinneqarpoq. Siunertaavoq angajoqqaat angajoqqaatut pisussaaffimminnik nukittorsarneqarnissaat, taamaalillunilu meeqqat amerlanerit pitsaanerpaamik peroriartornissaat pillugu.

Sulivut

Piffissami kingullermi Tidlig Indsatsip oqaluttuassartaa erseqqissarniarsaraarput, taamaalilluta paasisaqarfigiumallugu suut iluatsissimanersut aammalu suut ineriartorteqqissinnaanerlugit. Taamatuttaaq apeqqutit immersugassat ilissinnut nassiussorpagut paasilluarusullugu uagut Tidlig Indsatsimi sulisuusugut sutigut naatsorsuuteqarfigineritsigut, aammalu suliasinnut qanoq sapinngisamik tapersersuisinnaanersugut.

Apeqqutit immersugassat akissutaasa ersersippaat suliamut ilisimasaqarnerulernissamut, isumasioqatigiisitsinninerunissaq qarasaasiakkullu ataatsimiinnerunissanik, supervisioninik aamma workshopsinik,

suliffissinnullu tikeraarnerunissatsinnik piumasaqartoqartoq.

Akissutigineqartut tunngavigalugit onlinekkut ataatsimiinnerit, qarasaasiakkullu isumasioqatigiisitsinerit nutaarsiassanillu allagaqarnerit piareeraleruttorpagut. Taamatut piareersaanerit sulianut tunngasunik immersuineq, aammalu nutarterusiornernik imaqqassapput.

Taamatut nutaarsiassiisarnitsigut erseqqarinnerulernissaq ulluinnarnilu ilissinnut attaveqagarneq pitsaanerulernissaanut pilersueqataassaq, soorlusuut immikkoortortaqaarfitsinni ukkannerigut aammalu politikikkut sutigut allanngortoqarnerisq.

Qarasaasiakkut attaveqatigiilluni isumasioqatigiinnerit, workshopsit aammalu suliffissinnut tikeraarnissatsinnik piumasasi pillugit ukiup ingerlanerani sunik neqerooruteqarsinnaanerput pillugu kingusinnerusukku uterfigiumaarpatsigit. Qarasaasiakkut isumasioqatigiinnissani qulequtaasinnaasunik ajornartorsiutinilluunniit eqqartorusutassinnik kissaateqarussi, mailikkut uagutsinnut allassinnaanersi tikilluaqqarput.

Qulequttanik siunnersuutissaqarussi imaluunniit unammillernartoqartitsigussi oqaluttuarusutassinnilluunniit oqaloqatigiisutigerusutassinnik avitseqatiginnikkusukkussi, attaveqarnerissassinnik tikilluaqqusaavusi, uunga allassinnaavusi **tidligindsats@nanoq.gl**

Eqqaamalluguli, telefonikkut siunnersuinernut ammasarfiit tassaammata **marlungorneq** aamma **sisamangorneq** nal. 14 – 16 uunga oqarasuaammut sianerluni +299 **251019**.

Tidlig Indsats pillugu aammalu atuagaq najoqqutassarput pillugu paasisaqarnerorusukkussi nittartagarput uunga iserfigalugu paasisaqarnerusinnaavusi www.socialstyrelsen.gl.

Neriuppugut nutaarsiassiisarnissagut tigulluarumaarisi aammalu siunissami tusarfiginissarsi qilanaaraarput!

Ilanngutassaqaruit,
apeqqutissaqaruit
qulequttanilluunniit
siunnersuutissaqaruit
ugguuna
attavigisinnaavatsigut:

tidligindsats@nanoq.gl

Sulinermut atatillugu Ilulissanut, Upernavimmut aammalu Qeqertarsuarmut angalaneq

Else Ilulissanut, Upernavimmut, Qeqertarsuarmullu MANU-mi siunnersortit Mette aamma Regine ilagalugit sulinermut atatillugu angalanikuupput. Angalanermi tapersersuinissaq siunertaavoq, soorlu ilaqutariinnut illuini meeqqerisut sulineranut, kommuneni MANU-mi atortut innuttaasunut atornerqarnerini qanoq nalimmassaasoqarsinnaaneri piffinni assigiinngitsuni.

Tidlig Indsatsimi sulisunik pilersitsisoqarnissaa tamatumalu nukittorsarnissaa. Tikiffigineqartuni Tidlig Indsats peqatigalugu ataatsimiittoqartarpoq, iluminni avataaniillu suleqatigiinnermi unammillernarsinnaasut sutigullu ineriartortoqarsinnaasq oqaluuserisaqarlutik. Aammalu Tidlig Indsatsimi MANU qanoq atornerqarsinnaanersq oqaluuserineqarluni.

Tidlig Indsatsip aammalu MANU-mi siunnersortit PI / SPS-ilu Ilulissani aamma pulaarpaat, taakkunanilu ilinniartuusunut suliarfik saqqummiillutik ilisaritippaat.

Kingornatigut angalaneq nalilersorneqarmat peqataasunit erseqqissaatigineqarpoq, MANU-mut tunngatillugu atortunut paasisaqarneroqalutik aammalu Tidlig Indsatsimi suleqatigiikkuutaat sulinerinut agguataarneqarnerinullu paasisaqarnerullutik.

Taamaalilluni sumiiffinni
assigiinngitsuneeraluarlutik
suleqatigiilluarsinnaanermik
tunngavilerneqarlutik.

Peqataasut ilaat iluarisimaarinnittumik ima
oqarput:

*“Suliannut atatillugu
ilisimasaqarnerulerpunga aammalu
suliannut sapiissuseqarnerulerpunga” -
Pædagogitut sulisut ilaat taama oqarpoq.*

*“Suleqatigiikkuutaat suliassat
agguataarneqarnissaanut tamakkiisumik
isiginnissinnaanerulerput” - Tidlig
indsatsimi sulisut ilaat taama oqarpoq.*

Tikikkaangatta sulisunit
tikilluaqquneqartarnerput
qujassutigaarput

Iqalunni misilittakkanik paarlaasseqatigiinneq

Maliina, Naja aamma MANU-milu
siunnersorti Regine Inunguiniq pillugu
pikkorissarnermut peqataallutik
Iqalunniippat (Inunnguiniq tassa Iqalunni
MANU-p periusaanik periuseq), tassani
misilittakkanik avitseqatiginninneq pivog.
Naja Maliinallu Tidlig indsats pillugu
ilisarititsippat. Suliamullu tunngasumik
ilisimasallit peqataasut ilaat ima oqarpoq:

*“Isumaqarpugut "Inunnguiniq parenting
program" pissarsiaqarnarluartoq.
Pikkorissarnej isumassarsiffigaarput,
siunnersuilluartoqarpoq, Inuillu
kulturiannik akuunerulersitsineq
malugaarput, oqaluttuarinnilluarput,
sungiusaalluarput aammalu utoqqaat
misilittagaannik akuutitsilluarlutik.
Nutaannguallannissatsinnut /
allannguuteqartitsinissatsinnullu
immerluarneqarpugut MANU-mi
angajoqqaanik ilinniartitsinissatsinnut, -
nalilersorneqartariaqarlunilu
oqimaaqatigiissarneqartariaqartumut”.*
*Kulturiminnik attasiinnarnissaminnik
kulturiminnilu naleqartitaminnik
pingaartitsilluarnerat assorujussuaq
isumassarsiffigaagut, sulinitsinnilu
uagutaaq taamaaliorusulerpugut.*

Itinerusumik atuaruk “Tidlig Indsatsimi
nutaarsiassat kingulliit”

Atualernissaq sioqqullugu inatsit aammalu Tidlig Indsats pillugu

Tidlig Indsats paragraf 5-mut atavog,
tassanilu atualernissaq sioqqullugu
inatsimmi malugineqarsinnaasut
atuarneqarsinnaapput. Paragrafip
taassuma nassuiarneqarnera sullissisunit
ersernerlunnerarneqartarpoq, sulianut
sullissisuniit arlalinnit
nalornissutigineqalersarluni, soorlu Tidlig
Indsatsip aallartinnerani inatsisitigut
tunngavissaq sorleq atorneqassanersoq.

Immikkoortortaqarfiup maanna
advokatfirma suleqatigalugu atualernissaq
sioqqullugu inatsit sorleq
atorneqassanersoq
ilitsersuummik/aqqutissiummik
suliaqartoqaleruttarpoq.

Ilitsersuusionermut siunertaavog
erseqqinnerusumik allassimasoqalernissaa,
tassa inatsisip taassuma suna
iluaqusissaneraa, tassa neriuutigalugu
suliassinnut iluaqusiumaartoq.

Onlinekkut ataatsimiinnerit

Arlallit onlinekkut ataatsimiittoqarnissaa
ujartorpaat, maannalu pilersarusiorpugut
akuttunngitsunik ataatsimiittarnissarput
avitseqatigiilluni oqaloqatigiinnertalimmik
imaqartussamik aammalu
siunnersuinernik.
Ukiap ingerlanerani qaaqqusisutit
nassiunneqarumaarput.

**Ilanngutassaqaruit,
apeqqutissaqaruit
qulequttanilluunniit
siunnersuutissaqaruit
ugguuna
attavigisinnaavatsigut:**

tidligindsats@nanoq.gl

MANU pillugu naatsumik

MANU+ Kortit oqaloqatigiinnermut atugassiat inniminnerneqangajalerput. Inniminniineq naammassipat MANU-mi suleqatigiikkuutaaniit mailisiumaarpusi. Eqqaamallugu facebookimi MANU-p quppernera malinnaavigisinnaagassiuk "MANU - forældreskab / angajoqqaajuneq", tassani sapaatip-akunneri tamaasa innuttaasunut allagaqartoqartarpoq.

Tidlig Indsatsimiit nutaarsiassat kingulliit

Iqalunni, Nunavummi Canadamiittumi Inunnguiniq-programmi pillugu pissanganarluinnartumik peqataavugut. Inunnguiniq, isumaqarpoq: "inummik pinngortitsineq". Programmimi inuit kulturiat aammalu filosofi (eqqarsaatigeqqissaakkanik tunngavillit) assut pineqarput, tassuunakkut ilaqutariinnut ikorfartuisoqarpoq, angajoqqaat nukkassarneqarput angajoqqaatut meeqqaminnut peqqissumik kulturikkullu ilisimaarinnittumik perorsaasinnaalersillugit.

Inunnguiniq-programmet inuit kulturiannik qangarnisaasumit aallaaveqartuuvoq, tassa ataatsimoorneq, ikioqatigiinneq aammalu kulturikkut attaveqarnerit inummut nukittortitsillutillu akisussaaffeqalersitsisussaanagerat qitiutinneqarlutik.

Programmi ilinniartitsissutaavoq utoqqaat oqaluttuaannik imalik aammalu naleqartitat ataqqininneq, akisussaaffik, asanninneq aammalu susassareqatigiinneq matumani oqariartuutigineqarlutik.

Programmimi pingaarnertut oqaluttualiat oqaluttuatoqqallu inuit kulturianneersut atorlugit ilaqutariit inuuneranni perorsaanermi unamminarsinnaasunut atassuserniarneqarput. Inunnguiniq-programmep eqqaasippaatigut qanoq pingaartigisoq siuligut taakkualu ilisimasaat perorsaanermi aallerfigineqarsinnaasut, naleqartitallu taakku atorlugit Tidlig indsatsimi suleriarsinnaasugut. Taamaammat ataani apeqqutit ataasiakkaatut imaluunniit Tidlig indsatsimi suleqatigiikkuutaatut

eqqarsaatissikkusuppasi:

- Kulturikkut kingornussagut ilaqutariinnik sullissinitsinni qanoq ilillugit nukittunerusumik isumaqarnerusumillu ilaqutariinnut sunniuteqartissinnaavagut? pilersissinnaavagut?
- Angajoqqaanngorlaat meerartaarnerminni unamminartorsiortut ikiorniarussigit oqaluttualiat oqaluttuatoqqallu atorlugit ikiorniarsinnaavisigit?
- Naleqartitsineq tatiginninnertut ittoq aammalu sulinersi suleqatigiinnikkut aqqutissiorneqarpat ilaqutariillu naapillusigit, taavami?

Inunnguiniq-programmet pillugu paasisaqarnerorusukkuit uunga iserlutit paasisaqarnerusinnaavutit Inunnguiniq Parenting/Childrearing Program – QHRC, imaluunniit uagut attaveqarfigneqarsinnaavugut.

